

Sygn. akt I ACa 348/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 września 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący	:	SSA Bogusław Suter
Sędziowie	:	SSA Jadwiga Chojnowska (spr.) SSA Elżbieta Bieńkowska
Protokolant	:	Urszula Westfal

po rozpoznaniu w dniu 6 września 2017 r. w Białymstoku

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) *Spółki Akcyjnej w W.*

przeciwko *K. F.*

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Białymstoku

z dnia 30 stycznia 2015 r. sygn. akt VII GC 277/13

I. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 1 w ten sposób, że:

a) **uchyła nakaz zapłaty z dnia 17 maja 2013 r. wydany przez Sąd Okręgowy w Białymstoku w sprawie VII GNc 228/13 w całości;**

b) **zasądza od pozwanej K. F. na rzecz powódki (...) Spółki Akcyjnej w W. kwotę (...),27 (dwadzieścia trzy tysiące siedemset pięćdziesiąt siedem 27/100) zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 1 marca 2013 r. do dnia zapłaty, z tym że zapłata tej kwoty przez pozwaną K. F. zwalnia z zapłaty powyższej kwoty (...) spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w B., zobowiązaną do zapłaty prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Białymstoku z dnia 17 października 2013 r., wydanym w sprawie sygn. akt I C 786/13, a zapłata tej kwoty przez (...) spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w B. zwalnia z zapłaty pozwaną K. F.;**

c) **zasądza od pozwanej K. F. na rzecz powódki (...) Spółki Akcyjnej w W. kwotę 776,89 (siedemset siedemdziesiąt sześć 89/100) zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 16 maja 2013 r. do dnia zapłaty;**

d) **oddala powództwo w pozostałej części;**

e) **zasądza od powódki na rzecz pozwanej kwotę (...),66 (osiem tysięcy siedemset czterdzieści dwa 66/100) zł tytułem zwrotu kosztów procesu;**

II. **oddala apelację w pozostałym zakresie;**

III. **zasądza od powódki na rzecz pozwanej kwotę (...),33 (dziesięć tysięcy dwieście dwadzieścia siedem 33/100) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego oraz kwotę (...),33 (dwanaście tysięcy dwieście dwadzieścia pięć 33/100) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania ze skargi kasacyjnej.**

(...)

UZASADNIENIE

(...) Spółka Akcyjna w W. domagała się zasądzenia od K. F. kwoty 195.671,83 zł z ustawowymi odsetkami, stanowiącej wierzytelność nabytą od nieuczestniczącego w procesie faktoranta – (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w B. (dalej spółka (...)).

Nakazem zapłaty z dnia 17 maja 2013 r. wydanym w postępowaniu nakazowym Sąd Okręgowy w Białymstoku nakazał pozwanej, aby zapłaciła na rzecz powódki kwotę 195.671,83 zł wraz z ustawowymi odsetkami i kosztami procesu.

Po rozpoznaniu zarzutów od nakazu zapłaty Sąd Okręgowy w Białymstoku wyrokiem z dnia 30 stycznia 2015 r. utrzymał w mocy nakaz zapłaty ponad kwotę 6.500 zł należności głównej oraz umorzył postępowanie w zakresie 6.500 zł należności głównej.

Powyższe orzeczenie zostało oparte na następujących ustaleniach faktycznych oraz ich ocenie prawnej.

W dniu 10 czerwca 2011 r. powódka zawarła ze spółką (...), jako faktorem, umowę świadczenia usług faktoringu niepełnego, w ramach której faktorant miał przelewać na faktora (powódkę) a faktor nabywać na określonych w umowie zasadach wierzytelności przyszłe, które będą przysługiwały faktorantowi od dłużników wskazanych w załączniku nr 1 do umowy. Powyższa umowa została zawarta na okres od 1 czerwca 2011 r. do 28 lutego 2013 r., natomiast przyjmowanie wierzytelności do faktoringu miało się odbywać na podstawie kolejnych załączników do umowy. W dniu 19 czerwca 2012 r. faktorant wystawił pozwanej fakturę VAT na kwotę 402.505,59 zł z terminem płatności na dzień 17 października 2012 r., w której stwierdzono, iż wierzytelność z niej wynikająca została przeniesiona na powódkę. W dniu 20 czerwca 2012 r. pozwana złożyła oświadczenie, iż wierzytelność stwierdzona tą fakturą jest bezsporna co do zasady, wysokości oraz terminu płatności, natomiast towary nią objęte są pełnowartościowe, nie posiadają wad zmniejszających ich wartość czy też użyteczność. Pozwana opłaciła fakturę VAT do kwoty 227.003,23 zł. W dniu 31 grudnia 2012 r. faktorant skorygował wcześniejszą fakturę z dnia 19 czerwca 2012 r. o kwotę 108.325,51 zł.

Sąd, rozstrzygając o żądaniu powódki wskazał, że fakt częściowego zwrotu towaru z faktury VAT nr (...) przez pozwaną i wystawienia z tego tytułu faktury korygującej do wspomnianej faktury przez spółkę (...) nie mógł mieć wpływu na relacje pomiędzy pozwaną a faktorem. Podkreślił, że złożenie przez pozwaną oświadczenia o istnieniu bezspornej, zarówno co do zasady, jak i co do wysokości wierzytelności powódki w stosunku do niej, wynikającej z faktury z dnia 19 czerwca 2012 r., należało traktować jako właściwe uznanie długu przez dłużnika.

Analizując zgromadzony w sprawie materiał dowodowy Sąd wskazał, iż współpraca między pozwaną a spółką (...) odbywała się albo na zasadzie przedstawicielstwa handlowego albo umowy sprzedaży. Zdaniem Sądu wystawienie faktury VAT potwierdza, że doszło do zakupu towaru przez pozwaną, a wierzytelność nabyta przez powódkę wynikała z umowy sprzedaży. Uznał, iż nie ma istotnego znaczenia czy powódka wiedziała, że ustalenia poczynione między pozwaną a faktorem w ramach umowy sprzedaży pozwalają na zwrot niesprzedanego przez kupującego towaru, bowiem pozostawało to bez wpływu na jej sytuację, skoro odpowiedzialność finansową za niesprzedany towar po jego zwrocie ponosił faktorant. Stał na stanowisku, że nawet gdyby pozwana w ramach umowy sprzedaży miała uprawnienie do zwrotu towarów spółce (...), to okoliczność ta pozostawała bez wpływu na sytuację powódki, która nie musiała uwzględniać, jakie były wewnętrzne, grzecznościowe ustalenia w zakresie zwrotu towarów i związanej z nią korekty faktur między pozwaną a faktorem. Oceniał, iż wierzytelność z umowy sprzedaży była wierzytelnością wprawdzie niewymagalną w dacie sprzedaży, ale istniejącą, a nie przyszłą, zatem korekta faktury mająca miejsce już po dacie przelewu wierzytelności, nie mogła mieć wpływu na sytuację prawną faktora, jako wierzyciela, skoro nabył on wierzytelność w kształcie wynikającym z pierwotnej faktury. Ostatecznie Sąd uznał, że powód udowodnił swoje roszczenie wynikające z umowy faktoringowej i faktury VAT zarówno co do zasady, jak i co do wysokości tj. do kwoty 169.002,36 zł. Zasadne było również wyliczenie przez powódkę odsetek skapitalizowanych w kwocie 20.169,47 zł.

Sąd nie znalazł podstaw do uwzględnienia wniosków pozwanej o dopuszczenie dowodu z zeznań świadków W. F. i J. P. oraz dokumentów złożonych na rozprawie w dniu 21 stycznia 2015 r. w postaci faktury VAT i dokumentu WZ, oddalając je jako spóźnione. Podkreślił, że pozwana nie uprawdopodobniła, by nie zgłosiła ich wcześniej bez swojej winy, uwzględnienie ich nie spowoduje zwłoki w postępowaniu, bądź też, że wystąpiły inne wyjątkowe okoliczności.

Pozwana wywiodła apelację od powyższego wyroku zaskarżając go w całości na jej korzyść i zarzucając:

1.naruszenie art. 217 § 2 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. i art. 207 k.p.c. poprzez bezzasadne oddalenie jej wniosku o dopuszczenie dowodu z zeznań świadków W. F. i J. P., dokumentu WZ z dnia 26 czerwca 2012 r. oraz faktury VAT nr (...), przyjmując, iż są one spóźnione i spowodowałyby zwłokę w rozpoznaniu sprawy, w sytuacji, gdy nie zostały dostatecznie wyjaśnione istotne i sporne okoliczności, których wykazaniu służyć ma powołanie tych dowodów i w sytuacji, gdy dowody te dotyczyły okoliczności kluczowych, mających istotne znaczenie dla sprawy, które w analogicznej sprawie, toczącej się przed Sądem Okręgowym w Katowicach sygn. akt XIII GC 294/13/KR, doprowadziły do diametralnie odmiennych ustaleń faktycznych i wyroku uchylającego nakaz zapłaty w całości;

2.naruszenie art. 217 § 2 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. poprzez pominięcie dowodu w postaci wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 4 grudnia 2014 r. sygn. akt XIII GC 294/13/KR, przyjmując, iż jest on nieprzydatny dla sprawy, w sytuacji, gdy wyrok ten dotyczył analogicznej sprawy, gdzie pozwanym był inny przedstawiciel handlowy spółki (...) i powódki, gdzie transakcje handlowe odbywały się na takich samych zasadach jak u pozwanej, w sytuacji, gdy dowód ten wskazywał, iż praktyka zwrotów towarów i przecen była na porządku dziennym i była ona doskonale znana powódce;

3. naruszenie art. 535 k.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na zastosowaniu do ustalonego w sprawie stanu faktycznego niewłaściwej normy prawnej tj. art. 535 k.c., co skutkowało błędnym przyjęciem, że towar objęty fakturą VAT nr (...) zakupiła od spółki (...), podczas gdy dowody wskazują na konieczność zastosowania przepisów z umowy agencyjno-komisowej po myśli art. 353¹ k.c.;

4.sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z zebranych w sprawie materiałem dowodowym przez przyjęcie, że:

-wierzytelność przysługująca faktorowi w stosunku do niej miała swe oparcie w umowie sprzedaży;

-powódka nie wyraziła zgody i nie obejmowała swoją wolą finansowania wierzytelności z innej umowy niż sprzedaż;

-wierzytelność spółki (...) w stosunku do niej była wierzytelnością istniejącą a nie przyszłą, w sytuacji, gdy w chwili podpisania oświadczenia z dnia 20 czerwca 2012 r, termin płatności wierzytelności był jeszcze niewymagalny (data

wymagalności to 17 października 2012 r.), a towar objęty sporną fakturą nie został w całości jej wydany i przez to uwzględnienie powództwa w całości;

5.naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez:

- wyprowadzenie z materiału dowodowego tj. zeznań świadków D. K. i A. S., wniosków z niego niewynikających, a ponadto sprzecznych z zasadami logicznego rozumowania oraz doświadczeniem życiowym, że wierzytelność przysługująca faktorowi w stosunku do niej miała swe oparcie w umowie sprzedaży, chociaż z zeznań tych świadków wynika, że była ona jedynie przedstawicielem – dystrybutorem towaru, a jego właścicielem była spółka (...), co potwierdza fakt, że płaciła tylko za sztuki faktycznie sprzedane, a nie za całość towaru i otrzymywała za to prowizyjne wynagrodzenie;

-przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów wyrażającej się w przyznaniu waloru pełnej wiarygodności zeznaniom świadka P. G., chociaż zeznania jego zawierają rozbieżności i nie korespondują z zeznaniami świadków D. K. i A. S., co w konsekwencji doprowadziło do błędnego ustalenia, że wierzytelność przysługująca faktorowi w stosunku do niej miała swe oparcie w umowie sprzedaży.

Wskazując na powyższe zarzuty wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uchylenie nakazu zapłaty z dnia 17 maja 2013 r. i oddalenie powództwa w całości i zasądzenie kosztów procesu, ewentualnie o uchylenie orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku wyrokiem z dnia 11 grudnia 2015 r. oddalił apelację i zasądził od pozwanej na rzecz powódki kwotę 2.700 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego. Sąd Apelacyjny podzielił dokonane przez Sąd Okręgowy ustalenia faktyczne i ocenę prawną dochodzonego żądania. Wskazał, że materiał dowodowy zgromadzony w sprawie uzasadniał przyjęcie, że współpraca spółki (...) z pozwaną przebiegała dwutorowo, a przedmiotem usługi faktoringowej były tylko umowy sprzedaży towaru na rzecz pozwanej. Podkreślił, iż nie można wykluczyć, iż spółka (...) zapewniała pozwaną, że zawarcie umowy faktoringowej w żaden sposób nie zmieni zasad dotychczasowej współpracy, wystawianie faktur sprzedaży jest czynione dla pozorów, a pozwana nadal zachowa uprawnienie do zwrotów niesprzedanych towarów, potwierdzone fakturą korygującą. W przekonaniu Sądu Apelacyjnego okoliczność ta nie miała jednak znaczenia dla zasadności roszczenia dochodzonego pozwaną, skutecznie nabytego na podstawie umowy przeniesienia wierzytelności w umowie faktoringu. Sąd Apelacyjny zaaprobował pominięcie przez Sąd Okręgowy dowodu z zeznań świadków W. F. i J. P., zarówno z uwagi na ich spóźnione zgłoszenie, jak i brak istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia. W ocenie Sądu nie mogły one posłużyć dla wykładni woli stron przy zawieraniu umowy faktoringu, z uwagi na jednoznaczne i stanowcze brzmienie zapisów tej umowy, zwłaszcza § 4 pkt 1, 2, 4 i 7, jak również z uwagi na fakt, że spółka (...) dostosowała się do wymogów kontraktowych, zawierając z pozwaną umowę sprzedaży i dokumentując ją fakturą i oświadczeniem pozwanej. Uznał, iż nie ma znaczenia, czy powódka wiedziała o uprawnieniu pozwanej do zwrotu towarów i czy na taką praktykę wyrażała zgodę, skoro były to wewnętrzne uzgodnienia między pozwaną a faktorantem, niewpływające na pozycję faktora. Dodał, że zarówno pozwana, jak też spółka (...), ponosiły względem faktora odpowiedzialność in solidum, co umożliwiło im czynienie takich wewnętrznych ustaleń na potrzeby wzajemnych rozliczeń, ale nie zamykało to faktorowi drogi do domagania się zapłaty w przypadku opóźnienia pozwanej, tak od spółki (...), jak i od pozwanej. Na powyższą ocenę nie mogły wpłynąć również dokumenty przedłożone przez pozwaną w piśmie procesowym z dnia 12 stycznia 2015 r. Dowód WZ jako element wykonania umowy sprzedaży, nie miał wpływu na byt prawny tej umowy, natomiast faktura (...) z dnia 14 grudnia 2011 r., korygująca uprzednią fakturę z 13 lipca 2011 r., dowodzi tylko istnienia wewnętrznych ustaleń, o których wyżej była mowa i o których zeznawał także świadek A. S., przedstawiciel spółki (...) i co zostało dostrzeżone przez Sąd Okręgowy. Sąd podkreślił, że okolicznością bezsporną pomiędzy stronami było to, że powódka nie otrzymywała nigdy faktur korygujących, a zatem tylko poprzez fakt zapłaty przez spółkę (...) części należności, nie dochodziła już takiej zapłaty od pozwanej i stąd ewentualnie mogła nawet wnosić o istnieniu porozumienia pomiędzy tymi podmiotami. Sąd Apelacyjny zwrócił uwagę, że zaaprobowanie poglądu pozwanej, jakoby przedmiotem cesji na rzecz faktora miałyby być tylko części wierzytelności opisanej fakturą sprzedaży, wystawionej pozwanej

przez spółkę (...) (uzależniona od zakresu sprzedaży dokonanej przez pozwaną) prowadziłyby do przyjęcia, że wierzytelność, za którą płacił faktor w momencie nabycia jej cesją, podlegałaby następnie zredukowaniu w zakresie nieprzewidywalnym dla faktora, co jest sprzeczne z istotą faktoringu. Faktoring ma bowiem charakter swoistego, nieoprocentowanego kredytu kupieckiego, który zapewnia przedsiębiorcy zachowanie płynności finansowej poprzez pozyskanie środków jeszcze przed uzyskaniem należności za swoje towary. W zamian za wsparcie finansowe przedsiębiorca przenosi na faktora zarówno wierzytelności z istniejących już umów sprzedaży lub dostawy, ale jeszcze niewymagalne, a także wierzytelności przyszłe z niezawartych jeszcze kontraktów – trudno więc pomieścić w tej grupie wierzytelność o określonej już wysokości, z założeniem późniejszego jej zredukowania i to pomimo odpłatnego jej nabycia w całości przez faktora. Dodał, że umowa faktoringu, która została zawarta w dniu 10 czerwca 2011 r. dotyczyła wierzytelności przyszłych, na datę jej zawarcia nie były jeszcze bowiem zawarte umowy sprzedaży towarów na rzecz pozwanej. Tym niemniej w wykonaniu tej umowy i po zawarciu umowy z pozwaną, spółka (...) przeniosła na powódkę konkretną wierzytelność, opisaną w fakturze jako wierzytelność z tytułu sprzedaży. Podkreślił, że spółka ta czyniąc stosowną wzmiankę na fakturze poinformowała jednocześnie pozwaną o cesji tej konkretnej wierzytelności, co ograniczyło pozwanej możliwość powoływania się na zarzuty inne, niż znane jej w chwili powzięcia wiadomości o cesji (art. 513 k.c.), jak też możliwość czynienia po tej dacie z dotychczasowym wierzycielem jakichkolwiek uzgodnień w sposób wiążący dla nabywcy wierzytelności (art. 512 zd. 2 k.c.). Z tych też przyczyn swoiste zwolnienie z długu pozwanej przez spółkę (...), czy rozwiązanie umowy sprzedaży poprzez odebranie od pozwanej towaru i wystawienie faktury korygującej – jako zdarzenie zaistniałe już po cesji wierzytelności na rzecz faktora – nie mogło, zdaniem Sądu Apelacyjnego, odnieść żadnych skutków względem niego. Na powyższą ocenę nie mogło mieć wpływu odmienne rozstrzygnięcie innego sądu, załączone do akt przez pozwaną, albowiem sąd meriti ma prawo do samodzielnej analizy zgromadzonego materiału dowodowego i do wyrażenia własnej oceny prawnej.

Skargę kasacyjną od powyższego wyroku wywiodła pozwana zarzucając naruszenie: art. 512 zdanie drugie k.c., 513 § 1 k.c., art. 65 § 2 k.c., 65 § 1 i 2 k.c., 535 § 1 k.c. w zw. z art. 488 § 1 k.c. w zw. z art. 512 zdanie drugie k.c. i art. 513 § 1 k.c. w zw. z art. 391 § 1 i 382 k.p.c. oraz art. 217 w zw. z art. 227 i 382 w zw. z art. 391 k.p.c., a także art. 382 k.p.c. Formułując te zarzuty skarżąca domagała się uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy Sądowi Apelacyjnemu w Białymstoku do ponownego rozpoznania, a w przypadku stwierdzenia podstaw, uchylenia także wyroku Sądu Okręgowego w Białymstoku i przekazania sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania, ewentualnie uchylenia wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku i orzeczenia, co do istoty sprawy poprzez oddalenie powództwa w całości, z uwzględnieniem kosztów postępowania za obie instancje i kosztów postępowania kasacyjnego.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną powódka wniosła o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na brak spełnienia ustawowych przesłanek określonych przepisem art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., zaś z ostrożności procesowej o oddalenie skargi kasacyjnej oraz o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy wyrokiem z dnia 22 lutego 2017 r. (sygn. akt IV CSK 271/16) uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Apelacyjnemu w Białymstoku do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy uznał, że kluczowe dla rozstrzygnięcia sprawy było ustalenie, jaka była treść stosunku prawnego łączącego pozwaną ze spółką (...) w dacie zawiadomienia skarżącej o przelewie wierzytelności. Wskazał, że w przypadku przyjęcia, iż podmioty te łączyła umowa sprzedaży zawarta pod warunkiem rozwiązującym, zgodnie z którym pozwana miała prawo zwrócić zakupiony towar, w razie niepowodzenia w jego dalszej odsprzedaży, wierzytelność o zapłatę ceny, w odniesieniu do towaru, co, do którego zrealizował się warunek rozwiązujący, w ogóle by nie powstała. Taki sam stan rzeczy zaistniałby, gdyby w ramach stosunku prawnego z cedentem pozwana miała skutecznie zastrzeżone uprawnienie do odstąpienia od umowy w części dotyczącej towaru, którego nie udało jej się odsprzedać. Podkreślił, że Sądy obu instancji nie poczyniły w tym zakresie ustaleń faktycznych, uznając tę kwestię za nieistotną dla rozstrzygnięcia. W ocenie Sądu Najwyższego brak ustaleń faktycznych dotyczących treści stosunku prawnego istniejącego między cedentem a dłużnikiem przed zawarciem umowy cesji w ramach faktoringu nie pozwala na stwierdzenie, czy powódka nabyła wierzytelność terminową (z umowy sprzedaży z

odroczonym terminem płatności), czy też wierzytelność przyszłą (warunkową), którą cesjonariusz może nabyć jedynie wtedy, gdy ona powstanie. Zwrócił również uwagę, iż samo przyjęcie, iż cedenta i dłużnika łączyła umowa sprzedaży, a nie pośrednictwa handlowego, nie przesądza, iż przedmiotem przelewu nie była wierzytelność przyszła, w ramach której wierzytelność o zapłatę ceny w zakresie, w jakim zaistniał warunek rozwiązujący, w ogóle nie powstała. Dlatego też stanowisko sądów obu instancji, iż uzgodnienia poczynione między cedentem, a dłużnikiem są ustaleniami wewnętrznymi, bezskutecznymi względem powódki jest wadliwe, skoro nie uwzględniła, iż mogą być one dla niej wiążące, jeżeli zostały poczynione przed zawiadomieniem dłużnika o przelewie wierzytelności. Odwołując się do orzecznictwa Sądu Najwyższego wskazał, że istnieje dopuszczalność przelewu wierzytelności przyszłych (w tym warunkowych) czy niewymagalnych, w tym również w ramach umowy faktoringu. W przypadku przelewu wierzytelności przyszłych, dłużnikowi na podstawie art. 513 § 1 k.c. przysługują wobec cesjonariusza wszystkie zarzuty mające w chwili zawarcia umowy przelewu swą podstawę w stosunku prawnym będącym źródłem przelanej wierzytelności; należą do nich również zarzuty, których przesłanki dopełniły się ostatecznie dopiero po powzięciu przez dłużnika wiadomości o przelewie. Za zasadny uznał zarzut naruszenia art. 513 § 1 k.c., gdyż dopuszczenie wierzytelności do obrotu w ramach umowy faktoringu nie może odbywać się kosztem interesów dłużnika.

Sąd Najwyższy zwrócił uwagę na ugruntowany w orzecznictwie Sądu Najwyższego pogląd, iż rozwiązanie umowy sprzedaży po dokonaniu przelewu na faktora wierzytelności o zapłatę ceny, nie ma skutków wobec faktora, jednocześnie dodał, że odmiennie należy traktować możliwość zgłaszania przez skarżącą zarzutów przysługujących jej na podstawie art. 513 § 1 k.p.c. z uwzględnieniem możliwości wykonania uprawnienia kształtującego, czy odwołania się do ziszczenia warunku rozwiązującego zastrzeżonego w umowie będącej źródłem przelanej wierzytelności. W ocenie Sądu Najwyższego Sąd II instancji nie uwzględnił natomiast, iż zmiana lub rozwiązanie tego rodzaju stosunku prawnego, jest możliwe niezależnie od przesłanek określonych w art. 512 k.c., jeżeli zgodę na tego rodzaju modyfikację wyraził cesjonariusz. Wskazał, że nawet ustalenie, iż pozwana w ramach stosunku prawnego łączącego ją z cedentem nie miała uprawnienia do zwrotu towarów, nie oznacza, iż uprawnienia takiego nie mogła nabyć w oparciu o czynności prawne dokonane z cedentem za zgodą cesjonariusza, modyfikujące dotychczasowy stosunek prawny. Nie zgodził się również z oceną Sądu Apelacyjnego, który uznał, iż kwestia zgody powódki na dokonywanie zwrotu towarów pozbawiona jest znaczenia jurydycznego, gdyż aprobowanie zwrotu towarów, stanowiło jednocześnie wyrażenie zgody na uszczuplenie wierzytelności powódki przysługującej jej z tytułu cesji wierzytelności.

Za zasadny uznał również zarzut skargi kasacyjnej dotyczący pominięcia przez Sąd Apelacyjny dowodu z zeznań świadka J. P. (prezesa zarządu cedenta). Wskazał, że zeznania tegoż świadka, które miały dotyczyć charakteru współpracy między cedentem a dłużnikiem i wskazywać na uprawnienia pozwanej do zwrotu towaru w ramach łączącego strony stosunku prawnego mogły mieć istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia (art. 227 k.p.c.), a nadto nie jest wskazany nadmierny formalizm przy gromadzeniu dowodów i przestrzeganiu zasady koncentracji materiału dowodowego, na co wskazuje aktualna treść art. 493 § 1 i art. 217 § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy wyraził ocenę, że przeprowadzenie dowodu z zeznań tego świadka nie mogło w żaden sposób wpłynąć na zwłokę w rozpoznaniu sprawy, skoro świadek ten stawiał się na rozprawę bez odrębnego wezwania i nie istniała potrzeba jej odraczania.

Za niezasadny uznał natomiast zarzut naruszenia art. 382 k.p.c. poprzez pominięcie części zebranego w sprawie materiału dowodowego w postaci faktury VAT (...), gdyż Sąd Apelacyjny nie pominął tego dowodu, lecz ocenił go w sposób kwestionowany przez pozwaną, co z kolei nie może podlegać ocenie w postępowaniu kasacyjnym (art. 398³ § 3 k.p.c.).

Sąd Apelacyjny, po ponownym rozpoznaniu apelacji, ustalił i zważył, co następuje:

Apelacja podlegała częściowemu uwzględnieniu.

Ponownie rozpoznając sprawę wskutek wniesionej przez pozwaną apelacji Sąd Apelacyjny, zgodnie z art. 398²⁰ k.p.c., związany był wykładnią prawa dokonaną przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 22 lutego 2017 r.

Sąd Najwyższy wskazał, iż kluczowe dla rozstrzygnięcia sprawy było ustalenie jaka była treść stosunku prawnego łączącego pozwaną ze spółką (...) w dacie zawiadomienia skarżącej o przelewie wierzytelności. Nadto podkreślił, że brak ustaleń faktycznych dotyczących treści stosunku prawnego istniejącego między cedentem a dłużnikiem przed zawarciem umowy cesji w ramach faktoringu nie pozwalała na stwierdzenie, czy powódka nabyła wierzytelność terminową (z umowy sprzedaży z odroczonym terminem płatności), czy też wierzytelność przyszłą (warunkową), którą cesjonariusz może nabyć jedynie wtedy, gdy ona powstanie.

Sąd Apelacyjny, mając na względzie motywy wyroku Sądu Najwyższego z dnia 22 lutego 2017 r., uzupełnił postępowanie dowodowe i przeprowadził dowód z zeznań świadka J. P. – prezesa spółki M. B.. Mając na względzie wynik tego dowodu oraz zeznania świadków przesłuchanych dotychczas w sprawie, w tym świadka P. G. uznał, iż nie wszystkie istotne okoliczności faktyczne w sprawie zostały wyjaśnione i z urzędu przeprowadził ponadto dowód z przesłuchania stron – za stroną powodową W. B. (prezesa spółki (...) S.A. w W.) – art. 232 zd. 2 k.p.c. Osoby te zostały przesłuchane celem wyjaśnienia treści stosunku prawnego łączącego cedenta z pozwaną oraz ewentualnej modyfikacji tego stosunku za zgodą powódki. Z zeznań J. P. wynikało, że spółka, której jest prezesem produkowała towar i sprzedawała go za pośrednictwem swoich przedstawicieli handlowych. Jednym z nich była K. F., z którą spółka (...) miała podpisaną umowę przedstawicielską (e-protokół z dnia 7 lipca 2017 r. 00:33:59). Towar stanowił własność spółki, natomiast przedstawiciele handlowi wystawiali faktury na sklepy i przyjmowali towar na zasadzie komisji. Na koniec danego miesiąca faktury były korygowane do wysokości sprzedanych sztuk. Odnosząc się do faktury VAT nr (...) z dnia 19 czerwca 2012 r. świadek podał, że jest to faktura wystawiona na faktoring, jednakże pozwana nigdy nie opłacała tego rodzaju faktur zgodnie z ich treścią. Świadek zeznał też, że rozliczenie pomiędzy spółką (...) a przedstawicielami handlowymi wyglądało w ten sposób, że przedstawiciel sprzedawał towar do sklepów na zasadzie prawa jego zwrotu w razie niezbycia go, zaś pieniądze ze sprzedaży miał przekazywać spółce (...), natomiast pozostałą kwotę (za niesprzedany towar) spółka (...) miała zapłacić powódce. Świadek potwierdził, że współpraca z pozwaną od wielu lat przebiegała na takich samych zasadach, zaś faktury były wystawiane na życzenie firmy (...), aby uzyskać 85% wartości faktury (e-protokół z dnia 7 lipca 2017 r. 00:41:44). Ponadto J. P. wskazał, że po sezonie zimowym miały miejsce obniżki cen kurtek stosowane przez spółkę (...), pierwsze przeceny były na początku stycznia – 20-30%, a następne do marca nawet do 50% i wtedy dochodziło do korekty faktur, przy czym firma „brała to na siebie” i płaciła różnicę na rzecz powódki, tak by Indos otrzymała całość z faktury. Stwierdził także, że w sprawach faktoringowych kontaktował się z pełnomocnikiem zarządu powódki – P. G., który jeździł z nim do przedstawicieli handlowych i doskonale wiedział o zasadach współpracy, możliwościach przeceny towarów i ich zwrotów. Zeznając w charakterze strony K. F. stanowczo stwierdziła, iż od 1993 r. była przedstawicielem handlowym spółki (...) i otrzymywała prowizję od sprzedanych kurtek od ceny netto. Z jej zeznań wynikało, że zawsze rozliczała się ze spółką, zaś pieniądze do Indosu przekazywała tylko na jej wyraźne polecenie. Potwierdziła, że przeceny były wykonywane na podstawie protokołu przecen nadesłanych przez spółkę (...), zaś fizyczny zwrot towaru następował na koniec sezonu (e-protokół z 6 września 2017 r. 00:41:36 do 01:04:16). W. B. potwierdził fakt zawarcia umowy faktoringowej, wskazując jednocześnie, że do końca 2012 r. sprawami związanymi z umową zajmował się P. G., który kontaktował się z ważniejszymi klientami i który nie przekazywał mu żadnych informacji na temat zwrotu towarów (e-protokół z 6 września 2017 r. 00:19:20 do 00:33:40).

W ocenie Sądu Apelacyjnego zeznania świadka J. P. oraz K. F. wskazują, że pozwaną ze spółką (...) w 2012 r. wiązała umowa przedstawicielstwa handlowego zawarta w dniu 30 kwietnia 2011 r. (k. 201-206 akt). Faktura VAT nr (...) z dnia 19 czerwca 2012 r. została wystawiona w powiązaniu z treścią tegoż stosunku prawnego, łączącego te podmioty. Takiej oceny prawnej nie zmieniają zeznania świadków D. K. i A. S.. Co prawda świadek D. K. po okazaniu jej faktury zeznała, iż pozwana zakupiła w spółce pewną partię towaru, to jednocześnie dalej konsekwentnie twierdziła, iż sztuki niesprzedane wracały do spółki (...) a zwrot towaru był bezterminowy. Zbliżonej treści zeznania złożył także świadek A. S.. Świadkowie ci nawiązali jednocześnie do pertraktacji czynionych przez J. P. z P. G. i roli tych osób w ustalaniu zasad spłacania należności z wystawianych faktur. Podkreślić jednakże należy, iż pozwana zdecydowanie twierdziła, iż ze spółką (...) pozostawała jedynie w relacjach wynikających z umowy przedstawicielstwa handlowego, zaś faktura VAT

nr (...) z dnia 19 czerwca 2012 r. oraz pozostałe dokumenty przywołane w pozwie służyły jedynie możliwości uzyskania przez spółkę (...) od powódki określonej kwoty pieniężnej wynikającej z umowy faktoringowej. Tę okoliczność potwierdził także świadek J. P. (00:40:21 – rozprawa w dniu 7 lipca 2017 r.). Sąd Apelacyjny dał wiarę zeznaniom świadka J. P. oraz pozwanej odnośnie tej kwestii, gdyż pozostają one ze sobą w całkowitej zgodności i tłumaczą cel wystawienia faktury. Wiarygodności zeznań świadka J. P. nie podważa okoliczność, iż obecnie spółka (...), której jest nadal prezesem, nie prowadzi działalności gospodarczej i jest niewypłacalna (postępowanie egzekucyjne prowadzone przez powódkę wobec niej zostało umorzone z uwagi na bezskuteczność egzekucji – k. 617 akt). Zauważyć też należy, iż w toku postępowania sądowego nie były przedstawiane argumenty odnośnie nabywania w 2011 r. czy 2012 r. przez pozwaną lub pozostałe podmioty wymienione w załączniku do umowy o świadczenie faktoringu niepełnego, towaru na innych zasadach niż poprzez wystawianie faktur VAT (zestawienie dłużników faktoringowych – k. 15).

Zdaniem Sądu Apelacyjnego faktura VAT nr (...) z dnia 19 czerwca 2012 r. (k. 16 akt) nie dokumentuje zawartej pomiędzy pozwaną a spółką (...) umowy sprzedaży kurtek za cenę 402.505,59 zł. Dowodami powyżej wskazanymi (zeznaniami świadków oraz pozwanej) K. F. podważyła prawdziwość tegoż dokumentu prywatnego, wykazując że nie nabyła na podstawie umowy sprzedaży od spółki (...) określonej ilości kurtek damskich za cenę 402.505,59 zł, którą zobowiązała się zapłacić do 17 października 2012 r. Faktura VAT nr (...) z dnia 19 czerwca 2012 r. ze wskazaniem terminu płatności została wystawiona celem udokumentowania wydania pozwanej określonej ilości kurtek celem ich odsprzedaży w ramach realizacji umowy przedstawicielstwa handlowego zawartej ze spółką (...). Sąd Apelacyjny wyraża stanowisko, iż oświadczenie pozwanej z dnia 20 czerwca 2012 r. – odwołujące się do tej faktury – nie stanowi uznania długu (k. 19). Tenże dokument prywatny został podpisany przez pozwaną w związku z realizacją umowy faktoringowej – jedynie na jej potrzeby (wniosek płynący z zeznań świadka J. P.). Sąd Apelacyjny odmówił przy tym wiarygodności – w zakresie wskazującym, iż dokument ten dowodzi uznania przez pozwaną długu wynikającego z umowy sprzedaży udokumentowanego fakturą – zeznaniom świadka P. G., pomimo że są one kategoryczne w odniesieniu do rodzaju umowy łączącej pozwaną ze spółką (...). Z materiału dowodowego wynika, iż był on osobą przygotowującą ze strony powódki dokumentację dotyczącą umowy o świadczenie usług faktoringu niepełnego oraz odpowiedzialną za jej realizację. Był więc zainteresowanym w przedstawieniu faktów w sposób korzystny dla jego osoby. Oceny tej nie zmienia okoliczność, iż od końca 2012 r. nie jest już pracownikiem spółki (...). Z zeznań prezesa powodowej spółki wynika, że wszelkie negocjacje dotyczące umowy faktoringu prowadził P. G., on zaś sam sprawami powiązanim z brakiem spłaty zajmował się dopiero od listopada, grudnia 2012 r.

Reasumując ten wątek rozważań, przedmiotem przelewu na rzecz strony powodowej – w ramach umowy faktoringu – była wierzytelność ukształtowana treścią umowy przedstawicielstwa handlowego z dnia 30 kwietnia 2011 r. Zgodnie z jej treścią K. F., jako wyłączny przedstawiciel spółki (...) na terenie opisanym w załączniku nr 1 do umowy, miała sprzedawać kurtki zimowe w imieniu i na rzecz spółki (...), za wynagrodzeniem prowizyjnym ustalonym w załączniku nr 3 do umowy. Cenę kurtek ustalała spółka (...), która dostarczała pozwanej towar do jej magazynu i wystawiała fakturę na dostarczony towar, określając w tejsze fakturze siebie jako sprzedawcę, zaś pozwaną jednocześnie jako „nabywcę” i „odbiorcę” towaru. Kurtki te następnie były sprzedawane przez pozwaną właścicielom sieci sklepów określonych w załączniku nr 1 (k. 207-208 akt). Pozwana po dokonaniu sprzedaży towaru miała uzyskane kwoty ze sprzedaży przekazać spółce wraz z kopiami faktur i na tej podstawie następowała wypłata prowizji. W § 5 ust. 5 przewidziano możliwość korekty wynagrodzenia prowizyjnego o „udokumentowaną wartość zwrotów”, zaś w załączniku nr 3 do umowy ustalono wysokość prowizji od wartości sprzedaży netto w cenach „regularnych” oraz od wartości sprzedaży netto „po przecenie”. Zasady wynikające z tejsze umowy stanowiły podstawę do rozliczeń dotyczących faktury nr (...), a więc wystawionej w roku poprzednim, niż faktura, której dotyczy spór (k. 160 akt, 168-169 akt).

W ocenie Sądu Apelacyjnego z treści umowy przedstawicielstwa handlowego wynika prawo spółki M. B. do obniżenia ustalonej przez siebie ceny regulowanej kurtek. Okoliczność obniżenia ceny w odniesieniu do niesprzedanych kurtek wynika także z zeznań świadka S. P. oraz pozwanej.

Zauważyć nadto należy, iż na fakturę nr (...) z dnia 5 grudnia 2012 r. pozwana powoływała się w piśmie z dnia 12 stycznia 2015 r. (k. 311 akt). Nie znalazła się ona w aktach sprawy w toku postępowania przed Sądem Okręgowym.

Złożono ją dopiero na rozprawie apelacyjnej w dniu 7 lipca 2017 r. Dowodzi ona korekty ceny towarów – określonej ilości sztuk kurtek. Ceny brutto kurtek – w odniesieniu do wynikających z faktury VAT nr (...) – uległy obniżeniu o kwotę 36.919,58 zł. Sąd Apelacyjny dopuścił dowód z dokumentu w postaci faktury nr (...) z dnia 5 grudnia 2012 r. uznając ten dowód za istotny w sprawie i przyjmując, że dowodzi on twierdzeń wcześniej już przedstawianych i dopuszczenie tego dowodu nie doprowadzi do zwłoki w rozpoznaniu sprawy na etapie postępowania apelacyjnego.

Przed Sądem I instancji był przedstawiony dokument w postaci faktury nr (...) z dnia 31 grudnia 2012 r. stanowiący korektę faktury VAT nr (...) z uwagi na zwrot niesprzedanego przez pozwaną towaru (korekta o kwotę 108.325,51 zł).

W ocenie Sądu Apelacyjnego zgromadzony w sprawie materiał dowodowy w sposób dostateczny potwierdził, że pozwana była uprawniona do zwrotu niesprzedanego towaru (fakt wynikający z umowy przedstawicielstwa, jak i zeznań słuchanych w sprawie świadków). Prezes spółki M. B. J. P. w swoich zeznaniach stanowczo stwierdził, że zasady rozliczeń były znane pełnomocnikowi zarządu powódki – P. G., który wraz z nim jeździł do przedstawicieli i uczestniczył w rozmowach z nimi. Z zeznaniami tymi korespondowały również zeznania świadków D. K. oraz A. S., z których wynikało, że P. G., który reprezentował firmę (...) wielokrotnie przyjeżdżał do spółki (...), uczestniczył w rozmowach z jej przedstawicielami handlowymi, w tym również z pozwaną i znał zasady rozliczeń między stronami (e-protokół z 5 lutego 2014 r. 00:39:21, 00:42:00;00:46:45,00:47:45). Dlatego też zeznania P. G., słuchanego w drodze pomocy prawnej w dniu 4 listopada 2014 r., który zaprzeczył aby był informowany przez faktoranta czy też dłużnika faktoringowego o zwrocie towaru wyszczególnionego w fakturze wystawionej przez spółkę (...) (k. 301) należało uznać za niewiarygodne i sprzeczne z pozostałym materiałem dowodowym, zwłaszcza zeznaniami świadków: J. P., D. K. i A. S. oraz pozwanej a także dokumentami, w tym fakturami korygującymi.

Zdaniem Sądu odwoławczego dowody przeprowadzone w sprawie potwierdziły, że powódka nie tylko знаła ale również akceptowała te zasady. W sytuacjach gdy miała miejsce przecena towarów bądź też następował jego zwrot, należności z wystawianych faktur nie spłacała K. F., lecz spółka (...) (zeznania świadka J. P. 00:36:41 oraz zeznania K. F. – 00:41:36, rozliczenie umowy faktoringu za 2011 r. – porozumienie z 2 kwietnia 2012 r., k. 168 akt).

Spółka (...) i pozwana zawarły umowę określoną przez nie jako umowa przedstawicielstwa handlowego. Rozwiązania przewidziane tą umową nie sprzeciwiają się właściwości stosunku przez nią nawiązanego, jak i zasadom współżycia społecznego (art. 353¹ k.c.). W § 13 umowy znajduje się odesłanie, iż w sprawach nią nieuregulowanych stosuje się przepisy k.c. o umowie agencyjnej. Zdaniem Sądu Apelacyjnego istotne kwestie w kontekście zapłaty przez pozwaną za dostarczony jej towar w celu jego sprzedaży w imieniu i na rzecz spółki (...) w określonym sezonie (w niniejszej sprawie kurtki zimowe na sezon 2012/2013) uregulowane zostały w pisemnej umowie i nie ma potrzeby sięgania – w tymże zakresie – do przepisów kodeksowych regulujących umowę agencji w połączeniu ewentualnie z umową komisji. Oznacza to, że przelew wierzytelności spółki (...) wobec pozwanej został ukształtowany umową przedstawicielstwa handlowego, zgodnie z którą K. F. zobowiązana była przekazać faktorowi kwotę uwzględniającą korektę cen regulowanych, dokonaną przez spółkę (...) oraz wartość zwróconego towaru, na który to zwrot była także wystawiona przez faktoranta faktura korygująca.

W świetle powyższego uzasadniony był zarzut apelacji dotyczący naruszenia art. 535 k.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i błędne przyjęcie, że pozwana towar objęty fakturą (...) z 19 czerwca 2012 r. zakupiła od spółki (...), podczas gdy dowody zgromadzone w sprawie (przed Sądami obu instancji) wskazują, że strony łączyła umowa przedstawicielstwa handlowego, z której wynikało, że przyjęty przez strony obrót mógł być korygowany o udokumentowaną wartość zwrotów i poziom dopuszczalnych opustów, a pozwana miała zapłacić spółce (...) jedynie za sprzedane kurtki za pośrednictwem sieci sklepów i otrzymać stosowne wynagrodzenie prowizyjne od ilości sprzedanych towarów.

W tym miejscu należy podkreślić, że zbliżony charakter umowy faktoringu niewłaściwego do cesji wierzytelności uzasadnia przy rozstrzygnięciu sporów wynikłych na tle umowy odpowiednie stosowanie przepisów kodeksu cywilnego o zmianie wierzyciela (art. 509 i n.). Przelew wierzytelności z art. 509 k.c. w relacji dłużnik cedowanej wierzytelności, a jej cesjonariusz powoduje zmianę podmiotu, któremu dłużnik powinien spełnić świadczenie. Z chwilą dokonania

cesji nabywca wierzytelności uzyskuje status wierzyciela. Przy czym nie można pomijać, że cesjonariusz nabywa w drodze przelewu tylko tyle praw, ile przysługiwało jego poprzednikowi prawnemu – cedentowi. Z powyższego wynika, że cesjonariusz nie może żądać od dłużnika świadczenia w większym rozmiarze aniżeli mógł to uczynić cedent. Sytuacja prawna dłużnika nie może ulec na skutek przelewu pogorszeniu w porównaniu z tą, jaka istniała przed przelewem. Oznacza to, że dłużnikowi przysługują po przelewie wszystkie zarzuty przeciwko nabywcy wierzytelności, które przysługiwały mu wobec zbywcy w chwili powzięcia wiadomości o przelewie (art. 513 § 1 k.c.).

Sąd odwoławczy podziela przy tym pogląd zawarty w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 10 września 2015 r. (sygn. akt II CSK 661/14, LEX nr 1844080), że w przypadku przelewu wierzytelności istniejących i przelewu wierzytelności przyszłych, u których podłoża leży – tak jak w niniejszej sprawie – częściowo zrealizowany stan faktyczny uzasadniający ich powstanie, dłużnikowi na podstawie art. 513 § 1 k.c. przysługują wobec cesjonariusza wszystkie zarzuty mające w chwili zawarcia umowy przelewu swą podstawę w zdarzeniu lub w stosunku prawnym będącym źródłem przelanej wierzytelności. Należą do nich również zarzuty, których przesłanki dopełniły się ostatecznie dopiero po powzięciu przez dłużnika wiadomości o przelewie, wystarcza bowiem, żeby sama podstawa zarzutu powstała przed powzięciem przez dłużnika wiadomości o przelewie.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy należy wskazać, że w konsekwencji wzajemne uzgodnienia pozwanej ze spółką (...) w zakresie korekt i zwrotów powinny zostać rozpatrzone w świetle art. 513 § 1 k.c. jako przesłanka dopuszczalna według tego przepisu zarzutów dłużnika wobec cesjonariusza, mających swoją podstawę już w umowie stron kreującej przelaną wierzytelność. Uprawnienia pozwanej były niewątpliwie elementem treści stosunku prawnego wynikającego z umowy przedstawicielstwa handlowego, łączącego ją ze spółką (...). Bez znaczenia prawnego w okolicznościach niniejszej sprawy pozostawał natomiast brak zgody powódki na dotychczasowe zasady współpracy między spółką (...) a pozwaną. Niewątpliwie taki brak akceptacji nie mógł pogorszyć sytuacji dłużnika faktoringowego po przelewie. Skoro zatem spółka (...) wyraziła zgodę na płatność za kurтки dopiero po ich sprzedaży, co więcej sama dokonywała przecen i odbierała zwracany towar wystawiając faktury korygujące, to należy przyjąć, iż wierzytelność powódki z przedmiotowej faktury VAT dołączonej do pozwu w kwocie 402.505,59 zł nie powstała.

Konkludując, pozwana była dłużnikiem powódki w zakresie różnicy między wartością faktury nr (...) z 19 czerwca 2012 r. opiewającej na kwotę 402.505,59 zł, skorygowanej fakturami nr (...) z dnia 5 grudnia 2012 r. na kwotę 36.919,58 zł (k. 615-616) i nr (...) z dnia 31 grudnia 2012 r. w przedmiocie zwrotu towaru na kwotę 108.325,51 zł (k. 79-80), a więc w zakresie kwoty 257.260,50 zł. Z tej należności uściła łącznie kwotę 233.503,23 zł (227.003,23 zł + 6.500 zł) a więc do zapłaty pozostała kwota 23.757,27 zł.

Powódka w pozwie domagała się zasądzenia dochodzonej kwoty od daty wskazanej w fakturze nr (...) z 19 czerwca 2012 r. jako data jej płatności. Zdaniem Sądu Apelacyjnego termin wymagalności zapłaty kwoty 23.757,27 zł wystąpił z dniem 1 marca 2013 r. Z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, w szczególności z zeznań S. P. oraz dokumentu w postaci przywoływanego już porozumienia z 2 kwietnia 2012 r. (k. 168 akt) wynika, iż rozliczenie ostateczne pobranego towaru następowało po sezonie, w marcu następnego roku. Zdaniem Sądu II instancji pozwana powinna zapłacić faktorantowi kwotę 23.757,27, zgodnie z umową łączącą ją z nim, do końca lutego 2013 r., kiedy to winno nastąpić ostateczne rozliczenie sprzedaży kurtek zimowych za sezon 2012/2013. W sposób pośredni o tej dacie świadczy też wypełnienie weksla będącego podstawą roszczeń w sprawie I C 786/13 Sądu Okręgowego w Białymstoku (odpowiedź na zarzuty wniesione w tej sprawie). Podstawą zasądzenia ustawowych odsetek za opóźnianie stanowił art. 481 § 1 k.c.

Wobec złożenia przez powódkę na rozprawie apelacyjnej wyroku z dnia 17 października 2013 r. wydanego w sprawie I C 786/13 Sądu Okręgowego w Białymstoku oraz twierdzeń co do bezskuteczności egzekucji prowadzonej w oparciu o tenże tytuł egzekucyjny (postanowienie o umorzeniu postępowania egzekucyjnego w stosunku do spółki (...)) wobec stwierdzenia bezskuteczności) Sąd odwoławczy z urzędu zapoznał się z aktami sprawy. Stwierdził w oparciu o analizę pisma procesowego w postaci odpowiedzi pełnomocnika strony powodowej z dnia 20 maja 2013 r. na zarzuty wniesione przez pozwanych (k. 123 i następne), że kwota zasądzona od spółki (...) na rzecz spółki (...) (pkt II sentencji prawomocnego wyroku z dnia 17 października 2013 r. wydanego w sprawie I C 786/13 Sądu Okręgowego

w Białymstoku) obejmuje też kwotę 23.757,27 zł. Uznał, iż w takiej sytuacji zachodzą podstawy do zasądzenia od pozwanej na rzecz spółki (...) kwoty 23.757,27 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie na zasadzie solidarności nieprawidłowej (in solidum). Bez znaczenia prawnego pozostaje przy tym fakt bezskuteczności egzekucji wobec spółki (...) stwierdzony postanowieniem komornika sądowego z dnia 22 lipca 2015 r. (k. 617 akt).

Jako, że pozwana i spółka (...) (faktorant) ponoszą względem powódki (faktora) odpowiedzialność in solidum zapłata tej kwoty przez K. F. zwalnia z zapłaty powyższej kwoty spółkę (...) zobowiązaną do zapłaty prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Białymstoku z dnia 17 października 2013 r. (sygn. akt I C 786/13), a zapłata tej kwoty przez spółkę zwalnia z zapłaty pozwaną.

Powódka żądaniem pozwu objęła skapitalizowane odsetki naliczone na dzień 16 maja 2013 r., które uwzględniały opóźnienie w uiszczeniu należności przy przyjęciu, iż zapłata winna nastąpić do 17 października 2012 r., a wpłaty dokonane przez pozwaną miały miejsce po tej dacie.

Sąd Apelacyjny rozpoznając to roszczenie przyjął, iż powódce należą się odsetki za opóźnienie w przekazaniu na jej rzecz świadczeń pieniężnych poczynając od 1 marca 2013 r. W aktach sprawy znajdują się dokumenty bankowe złożone przez stronę powodową wskazujące na datę dokonywanych przelewów określonych kwot pieniężnych przez pozwaną (zestawienie ich obejmuje uzasadnienie pozwu). Uwzględniono dołączone do pozwu operacje bankowe z okresu od 1 marca 2012 r. do 24 kwietnia 2013 r. oraz dokonane już po jego wniesieniu w maju i czerwcu 2013 r. Operacje rachunkowe pozwoliły na wyliczenie odsetek z opóźnienie w kwocie 776,89 zł. Zasądzono je z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu.

Zmiana wyroku w zakresie wysokości należnego roszczenia zobligowała Sąd Apelacyjny do zreformowania orzeczenia także w zakresie kosztów procesu za pierwszą instancję. Mając na uwadze wielkość uwzględnionego powództwa (13% do 87%) oraz koszty wyłożone przez obie strony, na podstawie art. 100 k.p.c. oraz § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. z 2013, poz. 461 ze zm.) oraz § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz.U. z 2013, poz. 490 ze zm.) zasądzeniu na rzecz pozwanej podlegała kwota 8.742,66 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (koszty poniesione przez powódkę – 2.446 zł plus 3.617 zł, zaś pozwaną – 7.338 zł plus 3.617 zł).

Mając na względzie powyższe na mocy art. 496 k.p.c., przy uwzględnieniu przepisu art. 513 § 1 k.c. i art. 481 k.c. uchylono nakaz zapłaty i orzeczono o żądaniu pozwu kierując się powyżej przytoczonymi wskazaniem.

Z przedstawionych względów Sąd Apelacyjny, na mocy art. 386 § 1 k.p.c. i art. 385 k.p.c., orzekł jak w punktach I i II sentencji swojego rozstrzygnięcia.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzekł na podstawie art. 100 k.p.c. w zw. z § 6 pkt 6 i z § 13 ust. 1 pkt 2 powołanego wyżej rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu oraz § 6 pkt 6 i § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu. Poniesione przez strony koszty procesu: powódka – 2.700 zł (tytułem zastępstwa procesowego), pozwana – 2.700 (tytułem zastępstwa procesowego) oraz 9.459 zł (opłata od apelacji) zostały rozdzielone w proporcji 13% do 87%. W takiej samej proporcji zostały rozliczone pomiędzy stronami koszty postępowania ze skargi kasacyjnej. Obie strony były reprezentowane przez profesjonalnych pełnomocników (należne kwoty tytułem wynagrodzenia według stawek minimalnych to kwoty po 5.400 zł). Pozwana uiściła nadto opłatę od skargi w wysokości 9.459 zł. Podstawę prawną orzeczenia o nich stanowił art. 100 k.p.c. w zw. z § 2 pkt 6 i § 10 ust. 4 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r. poz. 1800)

oraz § 2 pkt 6 i § 10 ust. 4 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r. poz. 1804).

(...)